

Čeští Židé, kteří přišli o majetek za 2. světové války, byli odškodněni

Praha, 28. března 2006

Nadační fond obětem holocaustu (NFOH) vyplatil poslední příspěvek v programu na odškodnění osob, kterým byl v důsledku rasové perzekuce odňat nemovitý majetek v době okupace území dnešní České republiky nacistickým Německem. Tito lidé kvůli složitosti poválečného vývoje dosud na žádnou kompenzaci nedosáhli. V průběhu pěti let NFOH rozdělil 100 milionů korun mezi žadatele z 27 zemí světa, čímž naplnil jedno ze svých důležitých poslání. Program Odškodnění, který byl podpořen výhradně z českých prostředků, byl první iniciativou svého druhu v zemích střední a východní Evropy.

Na rozdíl od nemovitostí znárodněných po únoru 1948 se na majetek odcizený nacistickým režimem nevztahují restituční zákony. Jak poznamenává předseda Ústavního soudu ČR Pavel Rychetský, který předsedal Smíšené pracovní komisi vedoucí k založení NFOH, „*po listopadu 1989 se v naší zemi podařilo přijmout rozsáhlé zákonodárství směřující ke zmírnění křivd způsobených v době vlády komunistické strany, ale bohužel zcela stranou zůstával problém křivd způsobených holocaustem, jejichž náprava byla právě po únoru 1948 znemožněna.*“

Zmíněná Smíšená pracovní komise proto doporučila v roce 2000 Vládě a Parlamentu ČR vložit do právě založeného Nadačního fondu obětem holocaustu 300 milionů korun z výnosů z privatizace. Třetinou této částky byli čeští Židé odškodněni, ze zbylých prostředků je hrazena péče o přeživší holocaust, obnova židovských památek a vzdělávací aktivity. Česká společnost tak alespoň symbolicky mírní majetkové křivdy, kterým byli naši spoluobčané vystaveni v procesu tzv. arizace židovského majetku v letech 1938-1945.

Program Odškodnění byl nastartován v létě roku 2001 rozesláním výzvy k podání žádostí do celého světa. V této etapě k odškodňovacímu procesu zásadně přispělo Ministerstvo zahraničních věcí ČR včetně jednotlivých zastupitelských úřadů, které poskytovaly informace a přijímaly samotné žádosti o odškodnění. Pracovníci NFOH pomáhali zejména zahraničním žadatelům zajistit všechny požadované dokumenty, aby nebyli z programu vyřazeni. Podařilo se shromáždit přes 1200 žádostí, z nichž méně než polovina splnila vládou daná kritéria. „*Zaslané žádosti byly velmi důležité, ale mnohem více se mi do paměti vryla setkání s lidmi, kteří svou žádost přinesli osobně. Jako by se jejich vnitřní síla přenesla i na mě a celý tým brigádníků programu, zejména v závěrečných fázích zpracovávání žádostí,*“ vzpomíná bývalá koordinátorka programu Ludmila Pocová.

Ředitelka NFOH Jarmila Neumannová se za uzavřeným programem Odškodnění ohlíží takto: „*Víme, že jsme nemohli aspirovat na napravení bezpráví holocaustu, ale všemi silami jsme se snažili, abychom symbolickou finanční kompenzací vyslali poselství uznání křivd obětem nacismu. Pro většinu našich žadatelů bylo toto humanitárního gesto ze strany Vlády ČR a Parlamentu ČR jediným a o to důležitějším uznáním bezpráví po desítkách let. Často byl fakt, že se bývalá vlast cítí odpovědná za nenapravené křivdy, pro příjemce příspěvku důležitější než finanční stránka kompenzace.*“

Pro NFOH znamená ukončení programu Odškodnění posun těžiště aktivit k ostatním cílům organizace: podpoře sociální a zdravotní péče o přeživší šoa, rekonstrukce synagog a židovských hřbitovů, výstav, pietních aktů i vzdělávacích programů k prohlubování povědomí o holocaustu, resp. o židovské kultuře.

Další informace:

Milan Konrád
Nadační fond obětem holocaustu
E-mail: konrad@fondholocaust.cz
Tel.: 224 262 563
<http://www.fondholocaust.cz>